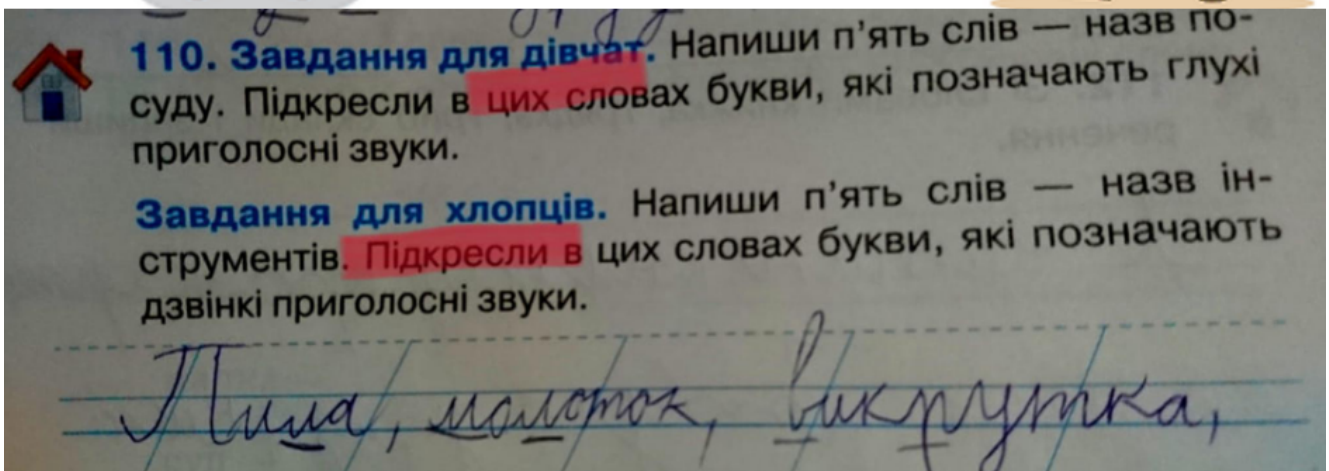

Дівчатам – посуд, хлопцям – інструменти. Гендерна рівність у школі

ПО ТОЙ БІК НОВИН

Гендерна
рівність
у школах

#нампішуть

Не переплутайте! Дівчатам – посуд, хлопцям – інструменти. Принаймні так вважають в Міністерстві освіти.

Батьків київської школи обурило завдання в робочому зошиті з української мови для третьокласників. Дівчатам пропонується написати п'ять слів – назв посуду, хлопцям – назв інструментів.

«Значить, хлопцям, які зараз повсюдно працюють барменами, кельнерами та кухарями, знати назви посуду геть не обов'язково? А дівчатам щоб прибити полицю обов'язково треба викликати майстра чи спершу вийти заміж?» – дивується киянка Леся Івашкевич.

Зошит, про який йде мова, не просто чиясь приватна ініціатива. Його схвалено для використання комісією з педагогіки та методики початкового навчання при Міносвіти восьмого січня 2014 року (ISBN 978-617-656-288-7). Автори: М. Вашуленко, Н. Васильківська, О. Мельничайко.

Якщо школярів примудрилися поділити за статями в зошиті з української мови, що вже казати про уроки праці? Хоча на папері методичні рекомендації щодо викладання трудового навчання у 2019/2020 навчальному році спільні для всіх <http://bit.ly/370H0ki>, на практиці досі зберігається поділ на окремі групи для хлопців та дівчат.

Ми опитали батьків та учнів із кількох різних шкіл – всі це підтвердили. «Поділ є, ніколи не було спільних уроків. Хлопці займаються електронним конструюванням, а дівчата в'яжуть. Хіба коли вчитель хворіє – тоді можуть всіх разом зібрати», – розповідає учень сьомого класу 52-ї київської школи Іван Громовий.

Винятки хіба що в школах з невеликою кількістю учнів у класах або коли бракує вчителя для однієї з груп. «Для хлопців немає трудовика, так вони з дівчатами то бісером плетуть, то ще якусь фігню роблять», – каже матір учня восьмого класу другої столичної школи.

«Знайома з Німеччини була щиро здивована, коли дізналася, що на уроках трудового навчання у нас є поділ на дівчачі та хлопчачі види робіт. У Німеччині всі діти разом вчать майструвати або готувати їжу», – запевняє мати школярки Лариса Олексина.

У Міносвіти визнають, що проблема рівності в українських

навчальних закладах досі є. Підручники містять дискримінацію, а окремі вибіркові предмети, ховаючись за факультативністю, – відверте упослідження за всіма ознаками.

«Гендерна рівність в Україні – проблема, яку намагаються замовчати. Хлопчики в Україні, за результатами PISA, сильно відстають від дівчат у читанні. Дівчата складають 79% тих, хто вступають на гуманітарні науки, лише 23% – на інженерні, 32% – на будівництві та архітектурі. Природний порядок, скаже більшість. Насправді, за результатами PISA, батьки частіше очікують, що їхні сини, а не доньки, працюватимуть у галузі науки, техніки чи інженерії – навіть тоді, коли їхні 15-річні хлопчики та дівчата ладнають з математикою на одному рівні», – розповідає міністерка освіти і науки Ганна Новосад <http://bit.ly/2QKrpYz>

Авіатроща українського літака в Ірані – що відомо

АВІАКАТАСТРОФА УКРАЇНСЬКОГО ЛІТАКА В ІРАНІ: ЩО НАРАЗІ ВІДОМО

Авіакатастрофа українського літака в Ірані

Ми спробували зібрати, що відомо зараз (переважно із міжнародних джерел).

Вранці 8 січня літак регулярного рейсу Міжнародних авіаліній України PS 752 Тегеран – Київ розбився неподалік аеропорту Тегерану. Загинули усі 167 пасажирів та 9 членів команди.

Навколо катастрофи побутує багато фейків та неперевіреної інформації. На жаль, станом на 8:15 10 січня відсутня оновлена інформація щодо версій катастрофи та перебігу розслідування

На сайтах Президента України (остання новина про те, що Володимир ЗЕленський заслухав звіт оперативного штабу з питань катастрофи літака в Ірані), Кабінету Міністрів України (остання інформація – 8 січня з прес-брифінгу Олексія Гончарука), РНБО (остання інформація ранок 9 січня про те, що

45 українських експертів прибули до Ірану), МЗС (останнє оновлення 8 січня із співчуттями та телефонами).

?Прем'єр-міністр Канади Джастін Трюдо вчора під час прес-конференції заявив, що дані розвідки свідчать, що український літак збила іранська ракета «земля-повітря». Він зазначає, що це могло трапитися ненавмисно. <http://bit.ly/39W0cJI>

?Президент США Дональд Трамп сказав, що збитий літак міг стати наслідком чиєїсь помилки. <http://bit.ly/36DXyGw>

?Наразі є телеграм-канал, який збирає матеріали, пов'язані із катастрофою <https://t.me/PS752>

?Тут було опубліковане відео ніби-то моменту вибуху українського літака, яке потім поширилося у соцмережах. <https://t.me/PS752/42>

?Журналісти The New York Times перевірили відео і стверджують, що воно справжнє. Розслідувачі вказують, ракета влучила в літак над Парандом, неподалік від аеропорту Тегерана, району, де український літак припинив передачу свого сигналу перед катастрофою. <https://nyti.ms/2R6witX>

?Розслідувачі мережі Bellingcat змогли визначити геолокацію цього відео. Використовуючи інформацію про те, де знаходився оператор в момент зйомки, журналісти змоделювали, яка ділянка могла потрапити в поле зору камери та порівняли його з траєкторією польоту українського літака. Детальне роз'яснення із фото читайте тут англійською <http://bit.ly/2Nek80V> та російською <http://bit.ly/36F0iln>

?Звернемо увагу на припущення від журналістів, чому людина знімала це відео. “Незрозуміло, чому людина, яка тримала камеру, знімала в той час, але можливо, що було дві ракети, що спонукало його прийняти рішення почати зйомку для другого удару”, – припустили в Bellingcat.

Звернемо увагу на кілька інформаційних повідомлень:

Десятки медіа поширили фото фрагменту ракети комплексу «Тор-М1». Проте, ці фото поки не перевірені. Потенційно, вони можуть бути справжніми і зробленими неподалік місця катастрофи, адже бойова частина знаходиться всередині ракети і носова частина дійсно могла вціліти.

Раніше цих фото у мережі не було (див. коментарі під цим постом). Проте їх достовірність ще потрібно довести.

Також вчора кілька медіа поширили фейк, що загинула бортпровідниця Катерина Статнік ніби-то телефонувала рідним перед загибеллю. Сестра дівчини спростувала цю інформацію <http://bit.ly/36GfKPN>

Російські наративи про катастрофу українського літака опрацювали наші колеги зі Stopfake тут <http://bit.ly/2sbf7il>

Державіаслужба заборонила виконання польотів у повітряному просторі Ісламської Республіки Іран та Ісламської Республіки Ірак для експлуатантів повітряних суден, зареєстрованих в Україні, із 00:00 9-го січня 2020-го року.

Для отримання оперативної інформації та консульської підтримки рідним загиблих можна звертатися за телефоном оперативно-кризової групи Департаменту консульської служби МЗС України +380 44 238 16 57.

Звертаємося до наших читачів та підписників: в мережі поширюють десятки нісенітниць і брехливих повідомлень. Будь ласка, будьте дуже уважні до інформації, яку ви репостите.

Остаточних висновків ще немає. Їх робитиме відповідна комісія.

Що найбільше українці читали у Вікіпедії за минулий рік

Найпопулярніші статті української Вікіпедії 2019 року

Володимир Зеленський популярніший за Тараса Шевченка, а Петро Порошенко за Івана Франка. Такі підсумки Вікіпедії за минулий рік. Загалом увесь рейтинг дуже заполітизований – це результат президентських і парламентських виборів. З перемог – одна стаття набрала більше мільйона переглядів за рік.

Уперше за десятиліття статті «Україна» та «Тарас Григорович Шевченко» поступилися чільними сходинками статтям про чинного президента та про перехід церковних громад до Православної Церкви України. При чому остання вперше в історії українськомовної Вікіпедії пододала позначку в мільйон відвідувань за рік (1070534 переглядів). Цікаво, що самою ПЦУ

цікавилася куди менше людей – близько 220 тисяч <http://bit.ly/2tMS25K> А Зеленського раніше не було навіть у топ-50 <http://bit.ly/2Fy77e6>

«На популярність статей певний вплив має шкільна програма – статистика деяких текстів показує характерні сезонні тренди. Деколи впливають найпопулярніші фільми й серіали. Цікавий новий тренд 2019 року – значно більше статей про політиків й політичні події в топі. Нескладно здогадатися, чому», – розповідає менеджер проектів у «Вікімедіа Україна» Антон Процюк.

Персони

Серед сучасників, про яких найбільше читали, – переважно політики. Окрім вищезгаданих – генпрокурор Руслан Рябошапка, лідерка партії «Батьківщина» Юлія Тимошенко, спікер Дмитро Разумков, голова Кабміну Олексій Гончарук та інші. Цікаво, що статей про двох останніх у Вікіпедії до цього навіть не існувало.

Очевидно, це є наслідком президентських і парламентських виборів 2019 року. У найпопулярніших статтях позаминулого року з політичних постатей були тільки експрезидент Петро Порошенко та королева Єлизавета II. Серед громадських діячів минулоріч українців цікавила поетеса Ліна Костенко та журналістка Яніна Соколова.

Про що згадали?

У Вікіпедії є статті, які вже давно написані й час від часу тільки доповнюються. Але минулоріч увага до деяких з них зросла щонайменше вдвічі. Знову ж таки через вибори люди почали більше читати про президента України, Верховну Раду та «Список президентів України». Через активний піар політика Ігоря Смешка журналістом Дмитром Гордоном цікавість до нього підскочила приблизно до рівня ПЦУ. Сплеск популярності статті про Чорнобильську катастрофу ймовірно пояснюється показом серіалу.

Нездорову цікавість українці проявляли до Всеросійської державної телевізійної і радіомовної компанії (ВДТРК). Редактор Вікіпедії Микола Козленко це пояснює тим, що компанія володіє кількома російськими державними каналами. З кінця минулого року YouTube попереджає глядачів відео, створених цими каналами, про джерело їхнього фінансування – і дає посилання на статтю про ВДТРК у Вікіпедії.

Історичні постаті

Трійка лідерів незмінна вже кілька років: Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка. Загалом список топ-10 включає тих же осіб, що й у 2018: Богдан Хмельницький, Степан Бандера, Ярослав Мудрий, Михайло Грушевський, Григорій Сковорода, Іван Мазепа. Єдина відмінність – з'явилася стаття про Василя Стуса, яка потіснила статтю про Володимира Святославовича.

Як у них?

Специфікою найпопулярніших статей англійської Вікіпедії у 2019 році є повальне домінування поп-культури. Майже всі статті з топ-15 пов'язані з фільмами чи серіалами. Наприклад, текст про останніх «Месників» посів міцне перше місце із майже 45 мільйонами переглядів. Є лише три винятки: «Список смертей у 2019 році» (з року в рік ця тема стабільно очолює списки), Дональд Трамп і серійний педофіл Джеффри Епштейн, який часто фігурував в американських новинах у 2019 році.

«Особливість англійської Вікіпедії і її відмінність від української в тому, що вона справді інтернаціональна. Її читають від ПАР і Кенії до Австралії й Нової Зеландії. Тому політики конкретних країн у топ найпопулярніших статей майже не потрапили. А от серіали HBO і фільми Marvel по-справжньому об'єднують людство», – пояснює Антон Процюк.

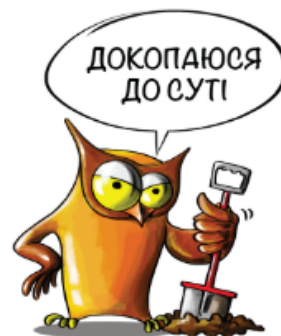
По той бік новин: для нас очевидним є те, що саме через мовний розподіл енциклопедії чільні місця серед популярних статей минулого року посіли тексти про українців або про події, що сталися в Україні. На відміну від Вікіпедії в гугл-трендах має

значення географічне місцезнаходження користувача, а не його мова. Як наслідок, серед лідерів українських запитів – російські персони та фільми <http://bit.ly/2R07fIH>
Тому закликаємо вас #гугли_українською!

Як грамотно брати інформацію з Вікіпедії, щоб не вестися на фейки, ми розповідали раніше <http://bit.ly/2QCx3LZ>

Король-віслюк і Володимир Зеленський. Чи є спільність?

Мультфільм
"Король-Віслюк"
зняли з прокату
через політичні
мотиви

Спростовуємо фейк, який два дні поспіль розганяли десятки ЗМІ і тисячі фейсбук-користувачів: мовляв мультфільм «Король віслюк» зняли з прокату через схожість головного героя з президентом Володимиром Зеленським. Ми отримали гору повідомлень від читачів з проханням перевірити цю інформацію. Отож, ми з'ясували, що все це брехня. Чому – читайте далі.

Сюжет

«Король Віслюк» – пакистанський повнометражний комедійний мультфільм Азіза Джіндані <https://ufd.ua/the-donkey-king> Світова прем'єра відбулася в жовтні позаминулого року. В

Україні його показували в 54 містах із 12 по 25 грудня 2019 року (подекуди по 1 січня цього року).

Це історія звичайного віслюка Мангу, який заробляє собі на життя тим, що прасує та пере білизну, але мріє «стати мільйонером». Мангу вирішує, що не обов'язково жити як віслюк, навіть, якщо таким народився. І ось, коли король Лев зрікається престолу, віслюка висувують «народним кандидатом». Мешканці королівства сліпо вірять його обіцянкам. А сам персонаж в українському дубляжі використовує фразу чинного президента: «Дякую, дуже дякую!» <http://bit.ly/2ZTkLlA>

Отож, зраду в соцмережах почали розганяти 26 грудня, коли в деяких кінотеатрах закінчився офіційний прокат цього мультфільма. Напередодні Нового року журналісти видання «Букви» зібрали в соцмережах схожі повідомлення і скомпонували з них новину: «Українці хотіли подивитися мультфільм «Король Віслюк», якого порівнювали із Зеленським, але не знайшли» <http://bit.ly/39KbgKa>

І хоча в тексті є коментар кінотеатру «Батерфляй Ультрамарин», що «прокат мультфільму у них закінчився», численні сайти-сміттярки та політично ангажовані ЗМІ перекрутили публікацію до таких заголовків: «Король віслюк» зняли з прокату через політичний підтекст».

Офіційно

«Чутки про політичне втручання – лише чутки. Просто завершився плановий термін прокату. Не більше. Мультфільм «Король Віслюк» був показаний в багатьох містах України з 12 грудня 2019 року до 1 січня 2020 року», – повідомили нам в компанії TOB «Юкрейніан Фільм Дистриб'юшн», яка володіє ексклюзивними правами на показ мультфільма на території України.

Це ж нам підтвердили і в найбільшій мережі кінотеатрів України – Мультиплекс сінема. «Саме формулювання, що мультфільм зняли з прокату абсурдне. Ніхто його не знімав. Він був у прокаті, як було домовлено з компанією-дистрибутором. Ми цю домовленість

виконали», – запевнили нас в Мультиплекс сінема.

У кінотеатрі пояснили, що двотижневий прокат для них норма. Особливо у «високий сезон», коли в прокаті безліч стрічок транслюються одночасно. «Ми були здивовані, коли з'явилися повідомлення, що мультфільм зняли з показу через політичні мотиви. «Король Віслук» – не мейнстрімова стрічка. Це пакистанський мультфільм. Два тижні для нього – це норма», – пояснили в кінотеатрі.

Відгуки

В Україні стрічка зібрала лише 34406 доларів. Якщо судити за коментарями відвідувачів, мультфільм нудний та дешевий.

До виходу мультфільму було подано петицію, яка вимагала заборонити його через політичні теми, а також висміювання касты раджі <http://bit.ly/2QRT74a> Але Вищий суд Ісламабаду відхилив цю петицію <http://bit.ly/2Q0xmSN>

Підміна понять в українському інформпросторі

Сьогодні тут мав бути тест із цікавими питаннями, але є тема для розмови.

Існує така маніпулятивна технологія «підміна понять» – коли одне називають іншим, а потім цей вислів/спосіб мислення вкорінюється і починає функціонувати у суспільстві.

Наприклад, кілька місяців тому русвесна, а також десятки українських та російських медіа поширили «новину», що у Білорусі заборонили використання символіки ОУН УПА, батальйону «Азов», а також згадки Бандери та Шухевича. Насправді, тоді Лукашенко підписав зміни до кримінального кодексу, які стосувалися реабілітації нацизму. Українські ЗМІ, не перевіривши інформацію, поширили фейкову аналогію «Бандера – нацизм», яку запустили –м–о–с–к–а–л–ь–с–ь–к–і– російські сміттярки. Російська пропаганда давно вкорінює міф про нацизм та фашизм на території України. <http://bit.ly/2ugJ5lG>

Інший приклад «підміни понять» – це «так звані ЛНР і ДНР» (або ще гірше «ЛНР і ДНР») замість окупованих територій Луганської та Донецької областей.

Дуже добре підміну понять ілюструють експерименти Соломона Аша та схожі до них (рекомендуємо подивитися документальний фільм Ілларіона Павлюка «Зомбі»). Наприклад, експеримент «обидві білі». Уявіть: на столі стоїть дві пірамідки: чорна та біла. В експерименті беруть участь 8 людей: 7 підставних і один справжній учасник. Шестеро підставних учасників за домовленістю з експериментатором стверджують, що обидві пірамідки білого кольору. Один підставний учасник під час експерименту каже, що пірамідки різного кольору. Як же відповість справжній учасник експерименту? Переважна більшість справжніх учасників підпадали під вплив групи підставних і казали, що обидві пірамідки білі. Власне, це приклад не лише того, як на нас впливає оточення, а й того, як ми можемо чорне називати білим і навпаки.

До чого ми це все ведемо?

Зараз дуже поширене поняття «мови ворожнечі».

Йдеться про те, що не варто вживати слів та висловів, які поширюють, розпалюють, підтримують або виправдовують расову ненависть, ксенофобію, антисемітизм, нетерпимість у формі агресивного націоналізму та етноцентризму, дискримінації

меншин і ворожого ставлення до них.

І це правильно. Ми завжди стараємося максимально збалансовано писати на чутливі теми. Але деколи «мову ворожнечі» застосовують для підміни понять. Як у випадку із тим, що залякують Бандерою, бандерівцями, фашистами на території України. Тобто, навіть в одному реченні вживання цих слів створює відповідну аналогію.

Соціальні мережі намагаються боротися із мовою ворожнечі, але це не завжди вдається. Наприклад, фейсбук банить або видаляє пости із словом «мос**лі» і в той же час зберігає пости Шарія, де він закликає до насильства на вулицях. Детальніше про це читайте у пості Уляна Супрун <http://bit.ly/2FgheUL>

Тому щоразу, коли йдеться про мову ворожнечі, потрібно пам'ятати, що Росія окупувала частину території України, в Російській Федерації досі знаходяться щонайменше 87 українських в'язнів. Ми переконані, що в країні, де 5 років йдуть бойові дії, не можна толерувати ворога і важливо називати речі своїми іменами. Бо «десь посередині» ми точно не зійдемося. Мова має значення. Вислови мають значення. І те, як ми ідентифікуємо себе і ворога – важлива складова перемоги над окупантом.

Хочемо зрозуміти, як наші читачі ставлять до підміни понять і важливості називати речі своїми іменами. Де межа між толерантністю та ідентифікацією ворога?

Чому сюжет про “дорогу

Зеленського” – маніпулятивний

Про «розслідування» про дорогу і Зеленського – чому це не журналістика, а заказуха

UPD: ми проаналізували виключно професійність роботи “журналістів” і маніпулятивність сюжету. Висновок: сюжет шитий “білими нитками” і не має нічого спільного із журналістикою.

#нампішуть

Про те, чи цьому сюжету можна вірити нам написали кілька наших підписників. Ми розібрали маніпуляції в цьому сюжеті.

Вам може подобатися Зеленський та команда, вам можуть вони не подобатися, але давайте оперувати фактами, а не нав’язаними думками, які видають за факти.

НЕ ЯК ВИГЛЯДАЄ ЖУРНАЛІСТСЬКЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Отож, мова про маніпулятивний сюжет програми «СтопРеванш», який вийшов на п'ятому каналі 16 грудня. «Чому для президента будують окремі дороги і як Зе!Команда відгороджується від суспільства новими шлагбаумами», – йдеться в короткому підведенні до відео <http://bit.ly/2S8lLjV>

Це «розслідування» розлетілося багатьма ЗМІ. Зокрема, була надрукована текстова версія на сайті каналу «Прямий». При чому – зі ще більшим емоційним забарвленням: «Ще не золотий батон, але вже стежкою Януковича: під Києвом збудували особисте шосе для Зеленського» <http://bit.ly/2PCdiUh>

Що не так з цим сюжетом? Якщо коротко – це треш і не має нічого спільного із жанром журналістського розслідування. Чому? Пояснюємо на пальцях

– Програму виробляє ТОВ Євразія-медіа. Це все, що можна дізнатися під час телетрансляції. Ні авторів, ні будь-кого, хто працював над випуском – не зазначено. Зазвичай саме так виглядають замовні або рекламні сюжети. З відкритих джерел #гугли_українською ми дізналися, що товариство було зареєстроване 2005 року. Свідоцтво Нацради з питань телебачення отримало в 2015 році. Керівник – Лежанін Олексій. В статті видання Kurs пишуть, що ця компанія знімала проморолики для мера Івано-Франківська Руслана Марцінківка <http://bit.ly/2EC3mUM>

– Емоційна складова. Сюжет починається з гнітючої музики, яка налаштовує сприймати інформацію в потрібному авторам руслі. Вже з перших кадрів глядачам демонструють картинку, забарвлену в сепія. Зазвичай цей фільтр застосовують, аби зістарити зображення. Але тут це радше викликає тривогу і заохочує вороже ставитися до героїв. Незалежно від їхньої провини. Так і хочеться сказати – ви не фестивальне кіно знімаєте, дайте нам факти, висновки ми самі зробимо.

– Відсутність конкретики та узагальнення. «По всій країні з'явилися нові шлагбауми: ми з цього боку, а вони десь там», – говорить закадровий голос. Невже по всій країні? Звідки така статистика? Де приклади, хто рахував? І коли з'явилися? Раніше не було? Відповідей на ці прості й логічні питання в сюжеті немає.

– Сумнівні експерти. За коментарем автори програми звернулися до блогера і письменника Дмитра Вовнянки. Він працює в жанрі історичного роману, брав участь в АТО. Звідки у нього пізнання в царині дорожбобудування, ще й для держслужбовців – загадка. До того ж він ані слова не сказав по суті справи, знову емоційна оцінка: «Після того, як Зеленський почав їздити на кортежі, я вже можу чекати чого завгодно, крім президента на

велосипеді. Цього я не чекаю абсолютно» <http://bit.ly/2Qf20JZ>

– Перекладання з хворої голови на здорову. Майже все «розслідування» складається не з «наритих» «журналістами» фактів і висновків, а зі звичайної хаотичної нарізки цитат різного ґатунку знавців. При чому вони не наводять приклади, які підтвердили б тему сюжету. Мовляв, дійсно – дорогу побудували зумисно для президента. В сюжеті це подано ніби саме собою зрозуміле. Натомість експерти розказують про геть відсторонені речі: виборців, які «проголосували би навіть за коня Калігули», Зеленського, який нагадує їм Януковича <http://bit.ly/2Q5ZFvG>, про образ президента в серіалі – чи відповідає він реальній посаді.

– Анонімні джерела. Найгучніші заяви, на яких, власне, й будується все звинувачення – анонімні. «Дорога – фактично приватна власність президента та його охорони», – розповів Микола, мешканець села Рославичі Васильківського району, Київської області. Прізвище та обличчя він приховує, а голос попросив змінити, оскільки боїться, що після інтерв'ю у нього будуть проблеми.

Далі в сюжеті все, що стосується дороги, подано від його імені. Дуже зручно, адже таким чином журналісти ніби знімають із себе відповідальність за озвучені твердження. Немає доказів? А ми тут до чого – це ж нам Микола сказав. Ми ж просто підставка під мікрофон.

Далі Микола розповідає, що в лісопосадці, що лежить попід дорогою, сидять УДОшники. Гаразд, сказав, то й сказав. Чому б «розслідувачам» не перевірити інформацію. Наприклад, звернутися за коментарем до Управління державної охорони? А навіть якщо там відмовлять, про це можна буде сказати в сюжеті. Так само журналісти не пробують відшукати землевласників, по паях яких, за словами Миколи, пролягає новозбудована дорога.

Далі програма плавно переходить на геть інші теми. Але так само про «Слуг народу». Коментують ті ж самі універсальні

експерти та блогери. І про дорогу вони знають, і про вибори залюбки вам розкажуть, навіть в економіці петрають. Як то кажуть: і швець, і жнець, і на дуду грець. Цікаво, що в текстову версію сюжета про дорогу на каналі «Прямий» дописали слова експертів з інших сюжетів. Головне, що вони критичні до чинної влади. Ну а дорога... До чого тут дорога?

Цей матеріал не можна вважати журналістським, бо тут порушені практично усі стандарти. Ні джерел, ні думок та позицій іншої сторони, ні фактів, а лише псевдоексперти та думки, які видають за факти.

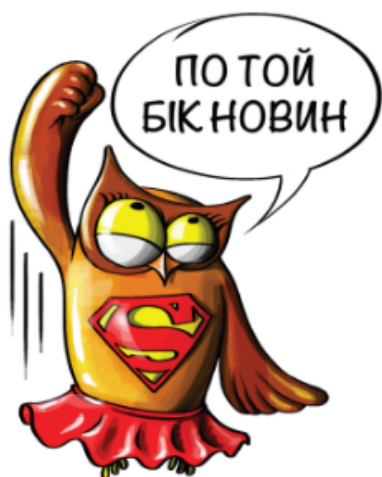
**Флешмоб #гугли_українською.
Приєднуйтеся!**

#ГУГЛИ_УКРАЇНСЬКОЮ

Пошук Google

Мені пощастить

Нації вмирають
не від інфаркту!
Спочатку їм відбирає мову!

Ліна Костенко

Друзі і підписники, є ідея – треба ваша підтримка.

Вчора ми написали про пошукові тренди в гуглі – і так, там мракобісся, бо гуглять багато лайна. А ще – вчора Путін на своїй прес-конференції заявив, що все Причорномор'я і східна частина України – це споконвічно російські території, і тепер РФ з цим розбирається.

Мова – це те, що нас вирізняє і дуже чітко ідентифікує. Гляньте на Білорусь – втрачена мова коштує дуже дорого. А давайте поширимо культуру шукати українською. Навіть, якщо в житті ви послуговуєтеся російською.

Що ми пропонуємо? Все просто: ми щодня користуємося гуглом, щодня щось шукаємо (який подарунок краще обрати, де купити ялинку, походження назви Україна, чому говорять, що коли в Київська Русь процвітала, то в москві жаби квакали і тд). Алгоритм дій такий: коли котре щось нагуглите (звісно, українською), поділіться знайденою інформацією на своїй фб-сторінці або в інстаграм профілі. Формат – довільний – це може бути одне-два речення, а може бути – велике пояснення. Обов’язково поставте хештег #гугли_українською і передайте естафету трьом своїм друзям. Усіма запитам ми ділитимемося у наших сторіз в інстаграмі та фейсбуці (тому затегайте По той бік новин, щоб ми вас точно знайшли).

Під кінець тижня ми зберемо найцікавіші пошукові запити у великий пост «А чи знаєте ви...» з лінками на ваші сторінки.

Поширюємо цей пост і гуглимо українською!

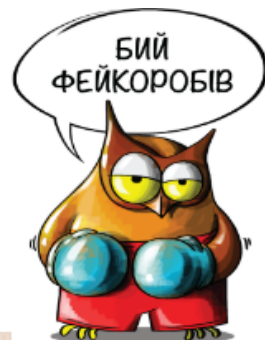
НАША МОВА приєднуйтеся!

Фейк про синтетичний наркотик: чому українці поширюють цю інформацію?

Зараз у вайберівських батьківських чатиках масово поширюють старезний фейк про новий синтетичний наркотик, який роздають дітям в школах під виглядом жуйок та цукерок. Цей фейк колись поширювали у текстовому форматі, а зараз – в аудіо. Ніби говорить вчителька (хто така – ім’я, прізвище, школа, місто, спеціалізація – звісно, нічого невідомо).

Наркотики у вигляді
жуйок є?

Питання: чому українці поширюють цю інформацію?

Відповідь: бо наявність в одному реченні слів «діти і наркотики» – повністю відключають критичне мислення.

Ставимо два головні питання:

□ Чи є першоджерело? (невідоме аудіо у чатику не може бути першоджерелом)

□ Чи є докази? (нема, і перевірити інформацію ми не можемо). Де треба шукати достовірну інформацію? На сайті МОЗ, а також на такі випадки швидко реагує Уляна Супрун.

До речі, програма НЕжурналістських розслідувань в минулому

піарника, а тепер нардепа Олександра Дубінського навіть випускала так зване журналістське розслідування на цю тему. Прада із журналістським розслідуванням воно має стільки спільного, як Австрія та Австралія. В цьому матеріалі – страшні фото, багато емоцій і ніби-то журналістка, яка пішла в школи і дізналася, що підлітки на перервах говорять про наркотики. Фактаж? Ні, не чули. Зараз із сайту ТСН сюжет про це видалили, але тексти новин залишилися.

?І ще трішки про історію цього фейка.

Опис цієї історії з'явився ще у 2012 році у книзі Гейла де Воса "What happens next: contemporary urban legends and popular culture".

Вперше цей фейк виник орієнтовно у 2007 році у США (місто Даллас та штат Айова), у 2009 – у штаті Техасі. У 2014 почав активно поширюватися у Південній Африці, Новій Зеландії та Пакистані.

Мабуть, варто подякувати тим, хто переклав цей фейк з англійської на російську, а тоді – на українську, і почав розшарювати.

Подібний фейк ми спростовували тут <http://bit.ly/2Vks0o5>

Потрібно розуміти, що з дітьми варто говорити і діти не повинні брати цукерки або жуйки у незнайомців. В той же момент, не варто поширювати всілякі нісенітниці.

ширюють цю інформацію?

Що українці “гуглили” протягом року?

ВИ НЕ ПОВІРИТЕ, АЛЕ ЦЬОГОРІЧ
УКРАЇНЦІ НАЙБІЛЬШЕ Google ли
ЦИХ ЛЮДЕЙ. КОГОСЬ ВПІЗНАЄТЕ?

Хочете знати, що спільного між Володимиром Зеленським та Юлією Началовою і до чого тут поліціант із Рубльовки? Тоді заварюйте каву і сідайте зручненько. Ми починаємо. Сьогодні ми вам розкажемо, що українці найбільше шукали протягом року, який добігає кінця.

Google підбив підсумки пошукових запитів у 2019 році <http://bit.ly/2S26sZU> Вони розбиті за темами (персона, втрати, фільм, серіал, тв-шоу тощо) та поділені між країнами світу. Ми проаналізували, чим цікавилися українці. Попри презентаційний ролик, який покликаний об'єднувати <http://bit.ly/35vpRq6>, помітна надзвичайна

розрізненість України – один і той самий тренд стрімко змінює свою популярність зі сходу на захід і навпаки.

Що нас об'єднує?

Українців об'єднує мова. А точніше – язык. У всіх дев'яти темах топ-10 запитів виключно російськомовні. Українською шукали тільки якщо це назва компанії або телепрограма. Як то, скажімо, Голос Країни або Укрзалізниця. Напевно, теми з трендів гуглили й іншими мовами, але вони не потрапили в короткий перелік. Як і англійська, якою у світі представлена либонь найбільша кількість наукової літератури.

Також багатьох українців незалежно від регіону проживання майже однаково цікавили серіал Гра престолів – від 95% (від пікового значення; станом на зараз, показники постійно змінюються) в Криму до 80 на Житомирщині та подагра – 93 в Запорізькій області та 77 на Хмельниччині. По всій Україні однаково прикута увага й до так званої «формули Штайнмайера» (100 на Харківщині, 84 на Рівненщині), Томоса (за винятком тимчасово окупованих територій) та шоу «Холостяк».

Хоч і з різною інтенсивністю українці з усіх куточків країни слідкують за російською естрадою та фільмами. Так серед «втрат» цього року перші два місця посідають російські виконавці: Юлія Началова та Децл. На третьому місці також росіянка – Алла Вебер. Проте навіть за допомогою гугла нам не вдалося з'ясувати, хто це така. Користується величезним попитом російський серіал «Полицейский с Рублёвки». Персона року після Зеленського – російська акторка Анастасія Заворотнюк.

Що нас роз'єднує?

Те що нас об'єднує – водночас і роз'єднує. Згадана вище співачка Юлія Началова (пишіть у коментарях, хто це, на вашу думку, така) хоч і посіла чільне місце в категорії «втрати», проте, якщо на Донбасі цікавість до неї максимальна (70-90), то на заході вона катастрофічно обвалюється – аж до нікчемних

23 на Тернопільщині, Рівненщині та Івано-Франківщині. Для порівняння, на батьківщині співачки увага до неї більш-менш рівномірна. Хіба що в Чечні 35 та в Інгушенії 38.

Очікувано персоною року став президент України Володимир Зеленський. На виборах він майже в усіх областях набрав більшість голосів, в гугл-трендах ситуація дещо схожа. Проте якщо на сході та півдні інтерес до нього зашкалює, то чим західніше, тим менше там ним цікавляться – геть до якихось 10 пунктів на Тернопільщині.

Або ж навпаки – щонайбільше зацікавлення (90-100) програмою «Право на владу» на заході та в центрі країни і майже цілковита байдужість (25-26) на тимчасово окупованих територіях. Та й решта східних областей не надто переймається цією програмою: Харківщина – 45, Одещина – 55, Запорізька область – 53 та інші.

Додаток “Фейкогрис”, який допомагає боротися з брехнею

Друзі, дякуємо, що пишите нам і повідомляєте про фейки. Особлива подяка за мракобісся з чатиків у вайбері – бо туди нам важко дістатися. На жаль, ми не завжди встигаємо перевірити кожну новину, але! Наші колеги із Texty.org.ua розробили крутий додаток Фейкогрис, який допомагає боротися з брехнею. Він працює на основі штучного інтелекту і цілодобово повідомляє користувачам про маніпуляції та дезінформацію в новинах <https://fgz.texty.org/>

ФЕЙКОГРИЗА ХЛІБОМ НЕ ГОДУЙ, А ДАЙ БРЕХНЮ СПРОСТУВАТИ

Як це працює?

Фейкогриз надсилає попередження «Підозрілий матеріал», якщо спрацював класифікатор маніпулятивних новин. Для цього використовується інформація від інших фактчекерських організацій. Наприклад, якщо зайти на сайт «Страна.ua» або «Знай.ua», вгорі з'явиться попередження – маніпулятивний сайт. Позначки також генерує неймережа, яку «Тексти» тренували на тисячах маніпулятивних новин.

Як допомогти Фейкогризу?

Штучний інтелект – це добре, але повністю людський мозок ще ніхто не зміг замінити. Тож Фейкогриз потребує наших з вами підказок. Гайда допомагати цьому привітному зубастикі разом. Для цього потрібно:

1. Зареєструйтеся на сайті – це можна зробити через профіль facebook, google або telegram.
2. Встановіть однойменне розширення – поки що воно доступне для google chrome <http://bit.ly/2Q1f2Wu> та Firefox <https://mzl.la/2szZ0e4> Альтернатива – бот у телеграмі https://t.me/fakecrunch_bot
3. Ознайомтеся з інструкцією, як відрізнити справжні новини від брехні, маніпуляцій і напівправди <http://bit.ly/2r5EsK2>
4. Позначайте дезінформацію, яку бачите.

Останній пункт виконати дуже просто – коли ви встановили розширення, поруч з адресним рядком у вас з'явиться відповідний значок. Натискаєте на нього і вибираєте відповідну категорію: хибна аргументація, джинса, фейк, емоційна маніпуляція, ненадійне джерело. Можна також додати свій коментар або повідомити, що маніпуляцій немає <http://bit.ly/2PtWbEc>

Для чого це потрібно?

Усі ваші позначки Фейкогриз після модерації відображатиме іншим користувачам. Коли хтось із них завітає на сторінку, де ви виявили та позначили маніпуляцію, він їх про це сповістить. Ба більше – розробники використовують мітки користувачів для навчання робота-дезінфошукача, який сам знаходить підозрілі не-новини.

Чи можна довіряти Фейкогризу?

За даними розробників, точність класифікації «Фейкогриза» досягає 95%. Алгоритм має спеціальний захист від користувачів, які навмисне захочуть його заплутати, позначаючи якісні новини як маніпулятивні. Крім того, позначки для низки якісних сайтів постійно перевіряють вручну <http://bit.ly/38Qt5Xatag> Позначити на світлині *in* Дод